

APELACIONI SUD, Montpellier

Presuda od 2.XII 1965.

Cie Métropolitaine des viandes,
S.A.R.L. c/a Cie La Nouvelle
France Navigation, i drugi osi-
guratelji

Prijevoz stvari morem - Prirodno svojstvo robe - Vlastita mana robe - Pregled robe u skladištu broda - Osiguranje tereta - Brodar za štetu na robi odgovara, ako ne dokaže da je šteta posljedica prirodnih svojstava robe - Činjenica što je brodar izdao čistu teretnicu ne sprečava ga da dokaže da je roba prilikom ukrcaja bila pokvarena - Za oslobodjenje odgovornosti u ovom pogledu dovoljna je i sama pretpostavka - Kad se ustanovi da je u istom skladištu broda, i na istom putovanju, samo jedan dio tereta pokvaren, smatra se da je taj teret u pokvarenom stanju bio ukrcan u brod - Budući da je uobičajeno da brodar traži od suda da u slučaju većeg broja primalaca imenuje njihovog zastupnika koji će prisustvovati otvaranju brodskih skladišta, primalac nema prava prigovarati da skladište nije otvoreno i da teret nije pregledan u njegovoj prisutnosti - Osiguratelj ne odgovara osiguraniku za štetu koja nastane iz razloga za koje brodar ne odgovara

Brodar je primio na prijevoz razne vrsti svježega uledjenog mesa. Kad je brod stigao na odredište, zapovjednik je zatražio od suda da imenuje vještaka i postavi primaocima zastupnika koji će pregledati teret i utvrditi činjenično stanje prije nego počne iskrcavanje. Sud je postupio prema ovom zahtjevu i teret je pregledan, pa je utvrđeno da je sva roba u ispravnom stanju osim 38 sanduka kokoši, kunića i ponutrice.

Ova roba je u tolikoj mjeri bila pokvarena da je bila neupotrebljiva za ljudsku prehranu. Vještak je mislio da je roba u takvom stanju bila ukrcana u brod. To zaključuje iz okolnosti što je brodska instalacija za hladjenje bila u ispravnom stanju, a temperatura je stalno održavana oko -10 stupanja, te što je ostala roba bila neoštećena. Brod je u luku odredišta stigao 11.V, a teret je, radi štrajka, iskrcan tek 15. istog mjeseca. Iskrcaj je nadzireo veterinar, koji je zabranio upotrebu pokvarene robe, a smatrao je da se ona pokvarila zbog predugog zadržavanja broda u luci. Prilikom iskrcaja pronađena su još 4 sanduka pokvarene robe iste vrsti. Primalac tuži brodara i osiguratelja za naknadu štete, pozivajući se na veterinarovo mišljenje.

Prvostepeni sud je tužbu odbio, a drugostepeni je tu presudu potvrdio iz slijedećih razloga:

Činjenica što je brodar izdao čistu teretnicu ne lišava ga prava da dokaže da je robu primio u stanju u kojem ju je i predao. Za dokaz ove činjenice može se služiti svima dokaznim sredstvima, uključivši i običnu pretpostavku. Nije opravdan tužiteljev prigovor da on nije prisustvovao otvaranju brodskog skladišta i pregledu robe. Brodar je pravilno postupio kad je zatražio da sud imenuje primaocu zastupnika. Ovakav postupak je općenito uobičajen, a slijedi iz pravne prirode ugovora o prijevozu, koji zabranjuje produživanje boravka broda u luci, kad veći broj primalaca ne omogućuje da se, bez gubitka vremena, svaki od njih posebno pozove da prisustvuje otvaranju sanduka i pregledu robe. Sud ne prihvaća veterinarovo mišljenje da se roba pokvarila zbog dužeg boravka broda u luci, jer čim je brod stigao u luku, bilo je utvrđeno da je 38 sanduka pokvareno. Uzrok kvaru može biti sporan samo za 4 naknadno otkrivena pokvarena sanduka. Međutim kad je utvrđeno da je u istom skladištu bilo još robe iste vrsti koja je bila u ispravnom stanju i koja je uz to poslije iskrcana u drugoj luci, sud zaključuje da je sva pokvarena roba bila u pokvarenom stanju predana na prijevoz. Radi istog razloga nije opravdan ni tužiteljev prigovor da se radi o takvoj vrsti mesa koja je osobito podložna kvaru. Budući da je šteta prouzrokovana prirodnom svojstvom robe, tj. razlogom za koji brodar ne odgovara, tužbu protiv brodara trebalo je odbiti. Ako ne odgovara brodar, ne odgovara ni osiguratelj tereta, pa je i protiv njega tužba odbijena.

/DMF 1966, str.536/

B.J.

Bilješka. - Gornjoj presudi treba dodati samo tri kratke napomene:

a/ Sud stoji na stajalištu da je u svrhu brodareve ekskulpacije dovoljna i sama obična pretpostavka da je šteta prouzrokovana prirodnom svojstvom robe. U našem pravu to stajalište ne bi se moglo opravdano zastupati, a izgleda nam da se i sud u ovom pogledu neadekvatno izrazio. Ne radi se naime o pretpostavci kao takvoj, jer se pravna pretpostavka može temeljiti samo na zakonu, nego o dokazu koji sud izvodi iz utvrđenih činjenica. Drugim riječima, sud je, na temelju gore navedenih relevantnih okolnosti, stao na stajalištu da je brodar dovezao da je roba bila ukrcana na brod u pokvarenom stanju.

b/ Sud se, na žalost, nije upuštao u pobliske obrazloženje razloga radi kojih je odbio tužbu protiv osiguratelja. Za osigurateljevu odgovornost prvenstveno su mjerodavni uvjeti polica osiguranja, a u prvom redu rizici koje je osiguratelj

pokrio. Iz presude nije vidljivo koje je sve rizike osiguratelj preuzeo na sebe. Izgleda da je preuzeo odgovornost za štete koje nastanu iz razloga za koje brodar odgovara. Inače se iz stajališta suda ne može izvesti zaključak da osiguratelj načelno ne odgovara za štetu za koju brodar nije odgovoran. To sve ovisi o uvjetima police osiguranja.

c/ Isto tako sud nije pobliže obrazložio svoje stajalište da brodar ima pravo dokazati, unatoč okolnosti, da je izdao čistu teretnicu, da je robu u pokvarenom stanju primio na prijevoz. Ovo pravo ima na osnovi Konvencije o teretnici od 1924, ali je poznato da sudovi, primjenjujući princip zaštite dobre vjere trećega, ne dopuštaju taj dokaz proti trećem primaocu. Izgleda da je sud odlučio da su okolnosti bile takve da brodar nije mogao, upotrebom normalnih sredstava, prilikom ukrcaja kontrolirati stanje robe. Ovo je tim opravdanije što je roba bila u sanducima. Pod ovim pretpostavkama sudovi općenito dopuštaju protudokaz unatoč čistoj teretnici.

B.J.

APELACIONI SUD, Aix

Presuda od 20.I 1966.

Entreprise Franciosa c/a
Cies d'assurances La Neufchate-loise et Helvetia
i Ets Servaux

Lučki skladištar - Odgovornost - Viša sila - Lučki skladištar odgovara za štetu na robu ako ne dokaže da je šteta prouzrokovana višom silom - Nevrijeme praćeno kišom i snijegom, pa makar bilo i izvanredno, nije viša sila, ako se moglo predvidjeti u odnosnoj godišnjoj dobi - Pod ovim uvjetom skladištar je dužan robu uskladištenu na otvorenom skladištu pokrivačima tako zaštititi da se izbjegne svaki prodor vode - Radi se o skladištarovoj gruboj nepažnji ako za zaštitu robe upotrijebi porozne i stare pokrivače i u nedovoljnom broju, a i tako da se na kupovima stvaraju lokve vode od kiše ili snijega - Skladištar se ne može pozivati na okolnost da je od svog sukontrahenta, poduzeća koje iznajmljuje pokrivače, dobio slabe pokrivače - Pravomoćna je klauzula ugovora između skladištara i poduzeća koje iznajmljuje pokrivače, a tom klauzulom poduzeće otklanja odgovornost za slabo stanje pokrivača, jer je skladištar bio dužan prilikom preuzimanja pokrivača utvrditi njihovo stanje

Skladištar je primio na uskladištenje određenu količinu farmaceutske robe. Roba je bila uskladištena na ot-